

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 · 50 · 2009

ПЕТТИ ОДДЕЛ

**ВЕЉАНОВСКА ПРОТИВ
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

(ЖАЛБА бр . 35640/04)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

23 Јули 2009

Оваа пресуда ќе стане конечна во согласност со условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

Напомена: *Македонскиот превод на текстот на одлуката на Европскиот суд за човекови права е исклучиво информативен и од него не произлегуваат никакви права и/или обврски. Единствено официјалниот текст на одлуката на Европскиот суд за човекови права на англиски и/или француски јазик, објавена од страна на Судот е автентичен и се смета за оригинал. Не е дозволено објавување на овој превод на било каков начин без претходна дозвола од страна на Министерството за правда на Република Македонија, освен во случај доколку се користи за информирање.*

Во случајот на Вељановска против Република Македонија,
Европскиот суд за човекови права (Петти оддел), заседавајќи во совет составен од:
Peer Lorenzen,
Rait Maruste,
Karel Jungwiert,
Mark Villiger,
Isabelle Berro – Lefevre,
Mirjana Lazarova-Trajkovska, судии,
и Claudia Westerdiek, секретар на одделот,
расправајќи на затворена седница на 30 јуни 2009 ,
ја донесе следнава пресуда, која беше усвоена на тој датум:

ПОСТАПКА

1. Случајот започна со жалба (бр.35640/04) против Република Македонија, поднесена до Судот согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи (“Конвенција“) од страна на македонскиот државјанин г-ѓа Гордана Вељановска (“жалителот“) на 9 септември 2004.
2. Жалителот, беше застапуван од С.Томовски, адвокат кој работи во Охрид. Македонската Влада (“Владата“) беше застапувана од страна на Агентот, г-ѓа Р. Лазареска – Геровска.
3. На 2 мај 2007 судот одлучи да ја комуницира жалбата по однос на должина на постапката. Применувајќи го членот 29 § 3 од Конвенцијата, Судот одлучи да постапува едновременно како по однос на допуштеноста така и по основ на основаноста на жалбата.

ФАКТИ

4. Жалителот е роден 1962 и живее во Охрид.
5. На 16 Септември 1994 таа иницирала пред Општинскиот суд во Охрид (“првостепениот суд”) постапка за надомест на штета против Здравствен дом Охрид (“болницата”) за материјална и нематеријална штета претрпена како резултат на наводна лекарска негрижа во тек на операција извршена 1991 година.
6. На 1 Декември 1994 првостепениот суд му наложил на жалителот да предложи во рок од 10 дена, вешто лице кое требало да го процени фактот дали таа имала соодветна медицинка нега во болницата.
7. На 27 Февруари 1995 жалителот давала предлози, се до г-дин В.Џ кој бил прифатен и од страна на болницата за вешто лице на 19 Април 1995.
8. На 8 Мај 1995 првостепениот суд наложил вештото лице да изготви наод и мислење, кое што тој го сторил на 3 Октомври 1995. на подоцнежна дата, жалителот ја зголемила вредноста на своето тужбено барање.
9. На 14 Ноември 1995 жалителот барала дополненеие на вештиот наод и мислење. Со оглед на фактот дека на 7 Март вешто лице барало изземање, судот и наложил на жалителот да предложи ново вешто лице во рок од 15 дена. Таа предложила ново вешто лице на 17 Декември

1996. Вештото лице го поднело наодот и мислењето на 5 Ноември 1997, иако му било наложено тоа да го стори на 6 Март 1997.

10. Откако биле одложени 3 рочишта на барање на жалителот и 4 на барање на болницата, првостепениот суд донел одлука во корист на жалителот на 17 Март 1998.
11. На 20 Октомври 1998 Апелациониот суд Битола ги усвоил жалбите на странките и го вратил предметот на повторно одлучување.
12. Расправите закажани за 30 Јуни и 9 Ноември 1999 последователно, биле одлагани заради отсатност на сведоци.
13. На 26 Мај 1999 првостепениот суд одредил дополнително вештачење од страна на г-дин В.Џ. На 9 Ноември 1999 првостепениот суд го повлекол својот налог со оглед на континуираното отсаставо на вештакот од рочиштата.
14. На 14 Декември 1999 првостепениот суд го одбил тужбеното барање на жалителот. На 17 Мај 2000 Апелациониот суд Битола ја прифатил жалбата на жалителоти го вратил предметот на повторно одлучување.

15. На 16 Декември 2000 првостепениот суд одредил Заводот за судски вештачења да го изготви третиот вешт наод и мислење.
16. На 27 Март 2002 година Заводот за судски вештачења го информирал судот дека жалителот пропуштил да присуствува на медицинските прегледи закажани за 6, 14 и 25 Март последователно.
17. На 23 Април 2002 првостепениот суд го одбил тужбеното барање на жалителот, темелејќи ја својата одлука *inter alia*, на нејзиното непојавување на закажаните лекаски прегледи. Оваа одлука била потврдена од страна на Апелациониот суд Битола и Врховниот суд со одлуките од 5 февруари 2003 и 28 Јануари 2004, последователно. Подоцнежната одлука и била доставена на жалителот на 10 Април 2004.

ПРАВО

І. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 став 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

18. Жалителот се жалела дека должината на постапката не била во склад со барањата за судење во разумен рок, утврдени во Член 6 § 1 од Конвенцијата, кој гласи:

“Во определувањето на...кривична пријава против него, секој има право на фер...судење...од страна на ...трибунал...”

А. Допуштеност

19. Владата не истакна приговор по однос на допуштеноста на жалбата.

1. Судот забележува дека жалбата не е очигледно неоснована во смисла на член 35 § 3 од Конвенцијата, Тој понатаму забележува дека таа не е недопуштена по некои други основи. Заради тоа тој мора да ја прогласи за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на страните

22. Владата се произнесе дека периодот изминат пред стапувањето во сила на Конвенцијата по однос на Република Македонија, не би требало да биде земен предвид. Тие понатаму изјавија дека постоеле исклучително комплексни околности во предметот, како што се проценката на материјалната и нематеријалната штета, потешкотиите помеѓу странките на постапката за постигнување на согласност при одредувањето на вештото лице и потребата од натамошни медицински испитувања на жалителката.

2. Тие исто така тврдеа дека жалителката придонела за должината на постапката непојавувајќи се на три рочишта(види став 10 понапред), и да го изврши лекарскиот преглед како што тоа било одредено од страна на Заводот за вештачења (види став 16 понапред). Во дополние, нејзиното пропуштање

навремено да предложи вешто лице(види став 9 понапред) како и нејзиното барање за зголемување на тужбеното барање, во значителна мерка допринеле за должината на постапката (види став 8 понапред). На крајот и чеирите одложувања би можеле да им се препишат на болницата (види точка 10 понапред)

3. Жалителката ги оспори наводите на Владата.

2. Оценка на Судот

4. Судот забележува дека постапката започнала на 16 Септември 1994 година кога жалителката ја поднела нејзината тужба пред првостепениот суд. Сепак, како што забележала и Владата, периодот кој потпаѓа под јурисдикција на Судот започнува на 10 Април 1997 година, откако Конвенцијата стапила на сила по донос на Република Македонија (види Личков *v. Република Македонија* , no. 38202/02, § 21, 28 септември 2006).

5. Проценувајќи ја разумноста на времето кое изминало по тој датум, мора да се има предвид и стадиумот на постапката на 10. Април 1997 година (види Зибери *v. Република Македонија* А. no. 27866/02, § 41, 5 Јули 2007). Во врска со ова Судот забележува дека во тој момент постапката веќе траела повеќе од 2 години и 6 месеци во еден степен на судска инстанца.

6. Постапкаата завршила на 10 Април 2004 кога Врховниот суд својата одлука и ја доставил на жалителката. Според тоа таа траела преку 9 години и 6 месеци, од кои што седум години потпаѓаат под временската јурисдикција на Судот, во три судски инстанции.

7. Осврнувајќи се на својата утврдена судска прака во однос на оваа материја, Судот ќе ја проценува разумноста на должината на постапката во светло на специфичните околности на предметот имајќи ја предвид неговата сложеност, однесувањето на жалителката и надлежните органи кои постапувале по предметот (*види Марковски v. Република Македонија А.бр. 22928/03, § 32, 2 November 2006*).

8. Судот смета дека предметот имал извесен степен на сложеност, но тоа самото по себе не може да ја објасни должината на постапката.

9. Судот понатаму најде дека на жалителот неможе да му се припишат одложувањата на постапката во рамки на периодот кој потпаѓа во неговите надлежности *ratione temporis*. Нејзиното пропуштање да го изврши лекарскиот преглед во Институтот за судски вештачења (види став 16 понапред) не придонел значително за должината на постапката.

10. Од друга страна, Судот најде значителни одолжувања кои може да му се припишат на првостепениот суд. Во врска со ова, Судот забележува дека во рамки на периодот кој потпаѓа во негова надлежност, изминале скоро 2 години и 6 месеци за тој суд да одлучи по предметот на жалителката (види став 10 понапред). Изминале дополнителни 2 години за истиот тој суд да ја донесе својата одлука, откако предметот бил вратен на повторно постапување (види став 17 понапред). Одолжувањата настанати заради вештачењата (види ставови 13, 15 и 16 понапред) и се припишуваат на државата (*види, mutatis*

mutandis, Стојанов v. Република Македонија, А. Бр. 34215/02, § 60, 31 Мај 2007).

11.Разгледувајќи ја целата документација доставена до него, Судот смета дека во конкретниот предмет должината на постапката била прекумерна и не ги исполнила критериумите за разумно времетраење утврдени во член 6 став 1 од Конвенцијата.

12. Според тоа постои повреда на таа одредба.

II. ДРУГИ НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА КОНВЕНЦИЈАТА

13. Жалителот исто така се жалеше дека судиите биле пристрасни со оглед на фактот дека Болницата, како спротивставена страна, била јавна институција

14. Судот смета дека овој жалбен навод е неоснован со оглед на фактот дека жалителот не презентирал било каков доказ за тоа дека сопственоста на болницата играла било каква улога во судското одлучување..

15. Следува дека овој дел од жалбата е очигледно неоснован и мора да биде отфрлен согласно Член 35§§ 3 и 4 од Конвенцијата.

III. ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

16. Членот 41 од Конвенцијата пропишува:

“Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот..”

A. Штета

17. Жалителот бараше 1.000 евра на име надомест на материјална штета за изгубен приход во времето кога неможела да оди на работа чекајќи го исходот од постапката. Таа понатаму побаруваше и 10.000 евра како надомест за нематеријална штета заради емотивно страдање и болка здобиени од прекумерната должина на постапката.

18. Владата ги оспори барањата на жалителката по основ на изгубен приход, тврдејќи дека таа за верем на постапката била застапувана од адвокат во рамки на домашната постапка. Тие понатаму спореа и дека нејзиното барање на нематеријална штета е исто така неосновано.

19. Судот не откри никаква причинско последична врска помеѓу најдената повреда и наводната материјална штета; заради тоа го одбива нејзиното барање. Од друга страна, раководејќи се на принципот на правичност, и доделува 1.200 евра по овој основ, зголемени за било какви трошоци кои би можеле да и се наплатат.

B. Трошоци

20. Жалителката бараше 6.033 евра за трошоците кои ги остварила пред домашните судови. Тоа ги вклучувало и трошоците за застапување, судските трошоци како и трошоците за вештачење. По однос на трошоците и надоместоците направени пред овој Суд, таа побарала 800 Евра за застапување од страна на адвокатот како и за направените преводи, кои ги поткрепи во целост со односните фактури.

21. Владата го оспори ова побарување на жалителката.

22. Судот повторува дека само оние трошоци и надоместоци кои се навистина сторени и биле неопходно сторени во врска со најдената повреда, и се разумни по висина, се повратни согласно член 41 (види *Kyrtatos v. Greece*, no. 41666/98, § 62, ECHR 2003-VI (extracts)). По однос на барањето на жалителката за надомест на трошоците сторени во рамките на домашната постапка, Судот забележува дека таквите трошоци не биле направени со цел да се бара во рамки на домашниот правен систем превенција или надомест на наводните повреди кои се актуелизирани пред Судот. Според тоа, тој не доделува никаков износ по овој основ (see *Milošević v. the Republic of Macedonia*, no. 15056/02, § 34, 20 April 2006). По однос на правните трошоци и надоместоци сторени за постапката пред него, Судот ценејќи ги документите доставени пред него доделува износ од EUR 600 за покривање на трошоците на жалителката, зголемени за било какви трошоци кои би можеле да и се наплатат.

Ц. Затезна камата

23. Судот смета за соодветно дека затезната камата да се засметува врз основа на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската Централна Банка, на која треба да се додадат три проценти.

ОД НАВЕДЕНИТЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласи* жалбата по однос на прекумерната должина на постапката за дошпуштена а остатокот на жалбата за недопуштен.;
2. *Смета* дека има дека има повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата, во однос на должината на постапката;

3. *Смета*

(а) дека односната држава треба да и плати на жалителката, во рок од три месеци по датумот на кој пресудата ќе стане конечна според членот 44 став 2 од Конвенцијата, следните износи, конвертирани во националната валута на тужената држава според курсот кој се применува на денот на исплатата:

- (i) 1.200 (илјада и двесте) евра на име на нематеријална штета, како и било какви трошоци кои би можеле да и се наплатат;
- (ii) 600 (шестотини) евра за трошоци и надоместоци, како и било какви трошоци кои би можеле да и се наплатат;

(б) дека по истекот на погоре споменатите три месеци до исплатата, ќе се засметува камата на горенаведените износи, по стапка еднаква на најниската стапка за позајмени средства на

Европската централна банка, за периодот до плаќањето зголемена за 3 % поени.

4. Го отфрла остатокот од барањето на жалителот за правичен надомест

Изготвено на Англиски, и доставено на писмено на 23 јули 2009, согласно Правило 77 §§ 2 од Деловникот на Судот

Claudia WESTERDIEK

Секретар

Peer LORENZEN

Претседател